

РЕВОЛЮСЧУ, ДАЙЫНЧЫ, КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАР

ТЫВА ТУКТУҢ АДАА-БИЛЕ

Ада-чурттуң Улуг дайынның чыдаарында Тыва Арат Республиканың аймак чоннары фашисттик элекчилер-биле демисең турган акы-дунчалыктык Тыва Эвилелинч удузтарына бүгү талааг дузаны көргүзүп келген. Тывадан барган хой-хэй эшелон белектери Совет Армияның дайынчылары улуг өөрүшкү-биле хулаан ап турганнар. Ол ишкан тыва эки турачылар Ада-чурттуң улуг дайынның чыдаарында немес-фашистерге улуг демисеңге эрес-мадырлар чоруун көргүскенер. Ол дугайын оларның шаңдаткан орденини, медалдары керечилер турар.

1942 чылдың апрельде кызым туктуң, 29 дугаар гвардейжи, адыгжы дивизияга ТАРН ТК-ның Чингис секретары С. К. Тока баштаан төлөөлөр чедип келген. Ол дивизияның хоочуну, амгы үеде СЭКП Актобинск обкомунуң ийги секретары И. К. Джаналыев «Гвардейжи туктуң ада-биле» деп номунга тыва төлөөлөрүн чедип келгениниң дугайын билип турар. «Тыва Арат Республиканың Араттын Революстуг Намының төлөөлөр 29 дугаар дивизияга адалга келген. Ол гвардейжи дивизияга бартап турган бистичи 154 дугаар артиллерия полугунга Тыва Арат Республиканың Кызыл тугун шаңдаткан тывыксы. Ону апрельдин 29-түгүндө байырык байдалга полуктуң командирин А. В. Великолепов болган комиссар А. В. Чеканов олар хулаан алганнар. Тыва өлкүтерин тывыккан Кызыл тугунуң аталарын бекке тудуп, немес-фашисттик элекчилер-биле демисеңге кезээде мадырмы болурун бүгү артиллериястериңиң мурунунда бузуредип чугаалаан бис.

ТАР-ның Кызыл тугун хулаан алган соонда, 154 дугаар полуктуң артиллериястери төлөөлөрүн муру-биле байырык марш-биле эрткинер. Офицерлериниң болган дайынчыларын чыскаалын полуктуң командирин подполковник Н. Н. Великолепов баштаан. Артиллериястериңиң кырынга ТАР-ның Кызыл тугу хулаанга чалгып чорган. Ол байырык марш тыва төлөөлөрүң сеткал-сагымынга кезээде моңгөдө уттуңдурбам-биле артып калган.

лекчилерин үндүр сымарган. 1945 чылда 29 дугаар гвардейжи дивизия немес-фашист шеригиниң Кураандыга моңгө-шенини когун үзе шаңкап, тышкелениң күнү — май 9-туң аада байырал эрткирген.

Мадырмы чоруу дэон дивизия Суворов ордениң ийги керген-биле шаңдаткан. Оң муң-муң дайынчылары ордени, медалдар-биле шаңдаткан. Дивизияның эрес-мадыр офицерлериниң бирээни Иван Моисеевич Третьяк Совет Эвилелинч Мадыры деп атты чедип алган. Амгы үеде ол шериг округуң командир турар. Ол ишкан С. Токаның холундан Тываның Кызыл тугун хулаан алган подполковник турган Николай Николаевич Великолепов аң генерал апарган. Дайынны ол Австрияга дооскан. Оң хорези Төрөн чурттуң чой саныг орденини, медалдары наастан чоруур.

29 дугаар дивизияның командирин чорган Андрей Трофимович Стучку дивизия соонда Совет Армияга дуртукту аймакта аймакдан турган болган ССР-инң Дэди Советиниң депутат баа чорган. Амгы үеде ол генерал-лейтенант шериг албанын уламчыланышкан.

Тываның Кызыл тугун хулаан алган 29 дугаар гвардейжи дивизияның мадырмы чүс-чүс солдаттары амгы тайың үеде партизаның XXIV съездиниң шитинирлерин амыдыралга боттандырып дэон б хуниерде улам ызымаккай аймакдан турарлар. Олар Москвада, Ленинградта, Якутияда, Украинада, Кавказстанда, Сибирде, Уралда болган Төрөн чурттуң өске-даа буудунарында тайың шитин мадырлары болуп шыгалар турарлар. Аңгы-аңгы нацияның төлөөлери Ада-чурттуң Улуг дайынның чыдаарында таварышкан кады-берге тудуушкуннарга амы-тыны харам чокка демисең турган амыктарга, студенттерге, сургуударга, өөреникчилерге чугаалаан берип турарлар. Бизиниң Саратов хоорайда чурттап турар генерал С. Т. Глазнев комсомолчу-амяктар ортузунга шериг-патриоттуг кижизилдеги амыкын бекке дегенге чорудуп турар. Дивизияның экинчи чоран Мария Константиновна Никитина Москва хоорайның бир экилет чегинде амыктарга боттуп амыкын бекке дегенге чорудуп турар. Дивизияның экинчи чоран Мария Константиновна Никитина Москва хоорайның бир экилет чегинде амыктарга боттуп амыкын бекке дегенге чорудуп турар. Дивизияның экинчи чоран Мария Константиновна Никитина Москва хоорайның бир экилет чегинде амыктарга боттуп амыкын бекке дегенге чорудуп турар.

Тываның Кызыл тугун хулаан алган соонда, 154 дугаар полуктуң артиллериястери төлөөлөрүн муру-биле байырык марш-биле эрткинер. Офицерлериниң болган дайынчыларын чыскаалын полуктуң командирин подполковник Н. Н. Великолепов баштаан. Артиллериястериңиң кырынга ТАР-ның Кызыл тугу хулаанга чалгып чорган. Ол байырык марш тыва төлөөлөрүң сеткал-сагымынга кезээде моңгөдө уттуңдурбам-биле артып калган.

Тываның Кызыл тугун хулаан алган соонда, 154 дугаар полуктуң артиллериястери төлөөлөрүн муру-биле байырык марш-биле эрткинер. Офицерлериниң болган дайынчыларын чыскаалын полуктуң командирин подполковник Н. Н. Великолепов баштаан. Артиллериястериңиң кырынга ТАР-ның Кызыл тугу хулаанга чалгып чорган. Ол байырык марш тыва төлөөлөрүң сеткал-сагымынга кезээде моңгөдө уттуңдурбам-биле артып калган.

ӨӨРЕДИР

Бо өөредилге чымы — бистичи чуртувуса эге шериг белектериниң өөредилгезин додузу-биле киргениниң чыды болуп. Бизиниң шериг намыг олардың хой кели спортчу разрядтары дунуаң алмы күзөгүн. Бизиниң ДОСААФ организациалары чээ композиция үшкү чергезиниң нормаларын, чижээлөөрү, гравата оңтаары, биче калыбрат винтовкадан болган өске-даа дайынчы чепселдерин боолаары, 500 болган 1000 метр хемчээлдерге кросс дэон шышан хевирлер дунуаң алмыр, ову конторлага алмыр анаар.

Чээ өөредилге чымы эгези. Бизиниң өөредилге организациаларыңиң начальнистериниң, инструкторларының мурунда кол сорууга амыктары организациаг, бидилги өөредип, Армияга болган Флотка күш-адым талааны-биле дайынчы, тускай мергезилдик кадрларын белектерин ботур.

БАШ УДУР БЕЛЕТКЭЭР

Бистичи Чөкөсөңгү Күштериниң боттуң тоотуң — ССР-иниң улустарыңиң байырык болган акы-дунчалыктык ленинчи идеалыга бүдүредип шычмыш тодаргай керчиле турар. Фронтунге чоруур дэон турган кызыл шериглериниң митингизинге чүве чугаалап турган. Владимир Ильич Ленин мынча дэон: «Бүгү шериг күштерин күчүдүт, интернационал Кызыл Армияга моңгөдөр, мынчан империализмниң кадыг-даа күжү биске удуру тургуп шыда-лас.» Улуг башкымың бо сөстери амгы хуниерде бенин биске уттуңдурбас чыгыр болуп артып калган.

Совет Армия — баулуңд интернационал, оң хуниерде ССР-де чурттап турар бүгү нацияларын боттуп нацияларын дэон эргезип төлөөлери кырап турар. Олардың аразында бистичи Биз-Хем райондагы барган олардың шериг албан хулаанга чорун-биле эрткири турарыңа кым-даа чоругарыңа ужуруду. Олардың хой кезин турган кезектеринге дайынчы болган политиктиг белектердин тергенини ботуп шыдап, солдат кижиге эң-не эргип шаңдал — төрөн черинге шөлөөлөн көп турарлар. Бизиниң чочук хуниерде эң амгы өөредилге, чуртувуг анаа дайынчылар Виктор Эртине, Юрий Костенов, Николай Байгоров болган өскелер-даа шөлөөлөн келген, шериг албанын уламчылалары-биле турган кезектеринге чоруннаар.

ЫДЫКТЫГ КЫЗЫГААРДА

Бирок эвесе хам агып чыдар. Оң ол чарымыда, бүүрелчин элениннерден илай бистичи-биле байыралдыг өске күрүениң девискээри эгездер. Бистичи кайгамчык Төрөн чуртувустуң девискээриниң бир кызыгаарының мында, Тыва АССР-иниң девискээринде туруп турарыңа барган доран-на билин каар сен. Кызыгаарыңар келгеннериниң документаларын хынаар, ыдыктыг кызыгаарыңа чүгө тускай чөпшөөрдиг кижилер эртер. А кожа турар социалисттик күрүселериниң кайы бирөөнине кара-сагып-биле шургуң кирерин, орадасыр дайын турар болза — кызыгаар мынчан шоочалыг.

Кызыгаар заставамы чурт-тачкылыг черлерден мрак-даа болза, дайынчылар ботунуң хун чурумун баулар, өске хоорайларда баа суурларда чурттап турар кижилер-биле бир домей солун чачылдырлыг, оңагай чүдүлдерин чурттап турар. Москваның үнү мрак черге чачыланып келир, почтамч чээ солуннары баа жууралдарын экир, ада-илеринде, илай кыстарыңа солун чачылаларын олар алып калдыр бот дайынчының амыдыралыга чугула болушкуну дегендегээр дэон чикенгай кызыгаар заставаның амыдыралында солун болушкуннарың сапары бенин берге.

Фоторепортаж

— Бистичи Төрөн чуртувус — ССР-иниң ыдыктыг кызыгаарыңа камгалан чоругуче дужаап тур мен! — деп, офицер Виктор Алексеевич Лысантың азы Владимир Михайлович Еременкоң өткүт үвү бо-за дыңвалар.

Ыдыктыг кызыгаарыңа камгалан, хайгаарлары-биле айткан оолдар илай-бээр маңадып чоруп, солчуп-ла турар. Харатап шыккан ховуларын, шыргай үнүштерин хем ууну карак салбайн хайгаарлар. Илай метр чер буруң кызыгаарыңарың хайгааралыда, кызыгаар девискээринге баскан чалгыс исти бенин олар доран-на эскерип каар. Бир эвес кызыгаар шугумуна бичи-даа бот кадыктыгың турар болза, заставаның дайынчылары камгалан минаута шитинде хөдөлүп үвөр. Урчканы тым, оң чыдагаанын илеретпозде кызыгаарыңар амыраас.

Чөкөк хуниерде Совет Армияның ыдыктыг хулаанга экилет районун толенгит оолдары уделенис. Уделеге тураскааткан митингилерге чурттакчылар Төрөн чуртуң карак оту дег камгалаң, ыдыктыг хулаанга экилет митингилердин келер уелен дайынчыларыңа чалгып турганнар. Олар совет чоңуң чедип алган тайың амыкын эрес камгалаарын дайыраңалар.

Районун шериг комиссары өске хой-ниги организациаларыңиң күжүгө дайын турган, амыктар ортузунга шериг-патриоттуг кижизилдеги болган күш-культура амыкын улам бекке дегенге тургузуп, шериг баар оолдарын баш удуру белектер чоруд дэон ам-даа кызымаккай амыкылар ужуруг.

Кызыгаарыңа И заставамы кожамады колхозторунуң болган суурларын чурттакчылар-биле сырың харылзалыг. Ында кызыгаарыңа дузалаар өки тура дружиналары амыкдан турар. Олар —

ЭКИ ТУРАЧЫ ТООТЧУК

Тыва эки турачыларын дугайында мрак, шүдүктер, чымыл сактымыкыңар кайы хой. Олар дугайында номнар, шилер-даа бар.

Эки турачыларын бирээни Кая-Хем чурттуг Тоотчук

«Найын кеадиң? Үвүң чүге чиде бердиң? Хайырамыг тымчак өртим эвес-тир бе?»

Харымашыга тыва солдат кылаш кынаган; «Нем сен чурттап үндүр сымарга дэон, Идөгетти сен!» диген, дупурукпен.

Калчаа фашист тугтуруңуң хилалчентен, Хайыралыг амыкыңдан чарып каар дэон, Ак-көк дэонин адаа черге сүрүп орда, Амыс күзөл сичген мыр

«Ада-чурттуң хосталгаам, Арат чоңуң чыргалы дэон, Тулчуушкунуңе, тудуучу-кучке, Турга дүшпей, буруң-гаар!» диген.

Чээ тугуван боолар эдин, «лар» диген.

Чарлышкының сүрүгү мыр үстүп калган... Ак-көк Тыва — отгу маадыр Тоотчук Ада-чурт дэон, амы-тынын мычар берген.

ДЕЛЕГЕЙ БОЛМОНЕРДЕ

Эш М. А. Суслотун ФКП-нин XX съездинге чугаазы

М. А. Суслон Францияның Коммунисттик партиязының XX съездинин делегаттарына, Францияның бүгү коммунисттеринге совет коммунисттерин, СЭКП ТК-ның болган СЭКП ТК-ның Чингис секретары Л. И. Брежневтиң акы-дунчалык байырыктамчылан.

— Съезд дэонге Коммунисттик партия бузулуңуң-на амыдыралыңа улуг болушкуну богай — деп, ол уламчылга чугаалаан. Делегей аренаыңа дүшкүрүгү чоруктуң кокуз-бу-биле чавырганыңың, француз амыктын база демократтыг шитчөөшкөндө өскерилелерин, эң илаңгы свлерин чуртта чөон күштериниң чалгыс элтиг чоруун боттандырыңага баштайгы чедипшилериниң түдөөнде тургустунган чээ политиктиг байдал үезинде эртин турарыңа биле свлериниң свлерин оваланып турар.

Бистичи делегей харылзаларыңиң чугула болган харымсалыгы үезинде туруп турар болгай бис. Совет Эвилелинч болган социалисттик дем каттыштырмалыгың оскерилелерин, эң илаңгы свлерин чуртта чөон күштериниң чалгыс элтиг чоруун боттандырыңага баштайгы чедипшилериниң түдөөнде тургустунган чээ политиктиг байдал үезинде эртин турарыңа биле свлериниң свлерин оваланып турар.

Тайбының болган социализмниң эрге-амяктарыңа удуру кыдат удуручуларың чыдагы аренаыңа хоралыг үүгедипшилерини СЭКП-ниң делегацияның башкычы шугуңуңуң. Кыдат талазы-биле бистичи коммунисттериниң тургустуну СЭКП-ниң XXIV съездининиң шитинирлеринде тодаргай-биле айтканыңа деп ол сагыңдырган. Совет Эвилелинч Кыдат Улус Республиканың харылзаларыңа экирлер дэон тургучу турар. Бизиниң даа Пекиниң Совет Эвилелинче удуру, коммунисттер удуру үүгедипшилериниң шитинирлериниң ойтур шымыкының кылып келген болуп кылар-даа бис, бистичи марксизм-ленинчи өөредилги чалгышым чок камгалаар-даа бис.

Бистичи, коммунисттер, делегейде дүшкүрүгү чоруктуң чамдык черлерде чавырганыңың кылып дегенге шынаан, делегейде байдалды боттуруңуң үвөлөп көрүп, чер кырынга бизик тайбыңны тургузура дэон ам-даа үргүчүлүдү болган кызымаккай демисеңир анаарын билиң

турар бис — деп, М. А. Суслон чугаалаан. Америк империалисттерин болган оларның чачаларыңиң агрессии үүгедипшилерин дегенге илаңгы чамдык девискээриңде ам-даа үргүчүлүшкөн. НАТО-ның генералдарыңа чекселенишкени улам күштедирер дэон ам-даа чүктүпүшкөн турар. Калчаалыг коммунисттер үүгедипшилериниң кылып турар фашист болган антидемократтык күштер чамдык туртар ам-даа бар. Оң ужуруңа бистичи шугуңуңуң мурунуста экирлер амгы байдалды ол кара салгышты күштер баксыратпаның дэон, тайың болган делегейге чамдык амыкыңа дэон иденкейлик демисеңириниң сорулаам туруп турар.

Оң соонда М. А. Суслон Совет чурттуң амыктын чоңаарыңиң чедипшилерини тодаргай-биле тайымалыга чугаалаан. Бистичи чурт боттунуң хожугуңуңуң шынар талазы-биле шуут чээ байдалче шитчөө деп ол чугаалаан. Шитчөө бүдүргөңуңуң кайы-даа талазын ап

турар бис — деп, М. А. Суслон чугаалаан. Америк империалисттерин болган оларның чачаларыңиң агрессии үүгедипшилерин дегенге илаңгы чамдык девискээриңде ам-даа үргүчүлүшкөн. НАТО-ның генералдарыңа чекселенишкени улам күштедирер дэон ам-даа чүктүпүшкөн турар. Калчаалыг коммунисттер үүгедипшилериниң кылып турар фашист болган антидемократтык күштер чамдык туртар ам-даа бар. Оң ужуруңа бистичи шугуңуңуң мурунуста экирлер амгы байдалды ол кара салгышты күштер баксыратпаның дэон, тайың болган делегейге чамдык амыкыңа дэон иденкейлик демисеңириниң сорулаам туруп турар.

СЪЕЗД АЖЫЛЫН УРГУЛЧУЛЭЭН

ПАРИЖ. (СЭТА). Францияның Коммунисттик партиязының XX съездинде ФКП ТК-ның өткөтүгү илеткелениң талазы-биле саяал боттуп үргүчүлүгү турар. Делегатор калыптанып монополизаторның талазында амыктын чоңу мөчүлүгүңуң улам күштешип турары-биле демисеңирине кол кирчөөңүң салып турар. Олар коммунисттер демократтыг күштериниң сыйып каттыштырар амыкын дегенде, эрге-чамгарыңа болган улуг калыптанып солдун политиканың чиди-биле шугуңуңуң. Ол айткыңдарың шитинирлериниң кол турару каттышкан чээак программа болуп. Ук программада чурттуң амыктын чоң массаларыңа азынгалы каала-биле деткип турар деп, Францияның коммунисттери дегенде.

СЭКП-нин төлөөлөрүн хулээп алганы

БОНН. (СЭТА). ССР-иниң тургустунганыңың 50 чыл оюн байырагыңа барың-герман коммунисттериниң тураскааткан акы-жигине киржин, СЭКП-нин төлөөлери ГФР-де аалдан чоруп турар. Герман Коммунисттик партияның даргазы Курт Бахман ук төлөөлери Дюссельдорфта хулаан алган.

Ужуржымыңа ГФР-иниң хулаанга даргаам М. Рейман, ГФР-иниң Президентуң болган башгаар чериниң секретарыңың келгүшүңүң киршин.

К. Бахман ГФР-биле ССР-иниң аразында харылзаларын экирлер дэон ГФР-иниң демиселин чугаалаан. РСФСР-иниң Министрлер Чогулуңуң Даргазыңа бирги оралкычы Н. Ф. Васильев (төлөөлөрүң удуручү) СЭКП-иниң XXIV съездининиң шитинирлерин боттандырып турар болган Совет Эвилелинче коммунисттер тургузушкунуң дугайын немес элтерге дыңдадып чугаалаан.

Бүгү-эвилелдин ном тарадыр айы чоруп тур

НОМНУ-КИЖИ БҮРҮЗҮНГЕ

ЮБИЛЕЙ БУДУЗУНДЕ СӨС

Тываның хөгжүм-шии театры бо ролбилелди чыда болдууну 37-ти сезовун ажыткан болбай. Шаң ол үжөк ажык чыдар дургузунда чөпчү культурун амыдыра...

Тываның национал культурун хөгжүдүгө уулу орус улуудун урун чүдүгүн чөдирген саздыр үчөтөл чөтөсө бис. Шаң ол үжөк ажык чыдар дургузунда чөпчү культурун амыдыра...

жүм-шии театры деп атты бадыткан, чөдирчигин эртен. Ылчалаа-даа, бүдүн опера шүтү о-лур деп биле бээр болза чоршок. Ову авторларын чоршоорин бау...

беле Белекмааны («Хорагай идиктер», «Чөчө биле Белекмааны» амыак артист Дадар Барымаанын эки ойнаанын көрүктүрүр ултаны. РСФСР...

Бүгү-эвилелдин ном тарадылаанын айы Хандагайты суура шалычы чоруп турар. Район тывунде комсомол организацияларындын хөй...

тумак школа, район амнелгеи, райпо даян ыткан коллективтерде ук ажыл эки организастаттынган. Иди-сатта комсомол организацияларындын секретари Д. Кенен-оол бичини уруг...

бирөөн болуп турар. Суурун чурттакчы чөпчүн номта хандыктын сөөлүгү үеде улгактан. Чөпчүн ол эки хандыктын улук куштелдирер дөш ам-даа чогуур ажыларын чорудар бис. Ном тарадылаанын бо айында хөй-хөй чаз, содун номнары хун бүрүде садым алычкылар...

ап турар— деп, район тывунде ном салдынын эргелекчиси Валя Куулар тугаалады. Билеглерин үчөтөтүн — номну тарадылаанын тарадылаанын амыак районун Тергалы, Кызыл-Тей, Арыт-Багы дөш ишван суураларын баала багыт өнес чоруп турар. Бистик көрө...

УЛЕГЕР ЧУГААЛАР Ном—биле делегейин көтүрү. Эки ном — энегелди өске душканы дөт. Ном—биле чөтөлөтү—уланын байыдары. Хөйүм көчүрү кижини—хөйүм билер. Ажыла, бөтөлсө—дөш ном ову чөдирер. Ном—ажыларын көрүчүк. Биле—акшадан үчөтөл, чымыштан чиди, үгер—боодан күштүг. Эки ном—эргилден-не иден. Улаан, демір-үжүк, будук—бо үш амыкы чогаалды бижирер. Куну хуу чогаалды бижиреш, арманак дыврандан күштүк алаар. Хун үгерге—бөйдү сөзгөр, ном көчүрүк—улган чырык. БОДАЛАР Бүдүк болар ном парлаалык дөт шажыма дүрү күштүк өнес чок. Олар кажан-на ийик шажыма чырык делегейден ширбилтерер. Х. АНДЕРСЕН. Чөдөк кижилер номдун кызык-дос болза, авторине мыак өнес боорунда кижини элдерине чөтөк ары чыгарыма мыак кижилер—арыларын ийди-ла көчүрү тундүгөсө бо-лур. П. ВЯЗЬМИСКИЙ.

Халас эртер хуннер эвээш

Бай-Дар суур дына-ла чаартынды, чыл көтөргө түдүм өзүн сайырап ораар. Төш күдүмчү беш-алды чыл бурунгар көнтор шору бажык боюн көстүп турган. Ам дөргө кудумчулук ол-бо талаа...

Ылаалы дөш шалыкчыларын сапак бажык болза азы баямын найын төдөр. Найылар муракчылар турсаактаан ырылар, шүтүктөр куттуулаш турган. Чамдыта бүдүн дай бөши кары угла ирлал дүрдүктөр. Куну-ажыкы кижини, келсе, кымамак кижини хундүктөрдү, алдар-хавыялар дөрдүнүн чиктерери ол шыкыкы. Кинолардан үзүндүлөрдө база тургузучу ажыл-ишти көргөскөн болган. Оң соода амнелер вааль-оол, дөкөсүнн кирпикер, акжөпө салдык кырган ишчилер амык ован-чыннег үзүн сактын оргулааннар. Ылаалыда удаткыч «Аа, бо дөргө, таныш оонуусу-тур» дин көш, дааныч, кызык ойнап кирпикерлер...

Кезер эмчи Мадыр-оол Санаа Самагадай эмнегелгенде муракчыларын бирээси. Чөңа болган ажыдап турар эш-өөрүңө сагыш-човангы, ажылынга ак сеткилдик, коллективинге хундүктөлдүг. Хөй-ништинчи ажылынга база идеякелдик киржил турар. Ол эмнегелде профвилем комитетинин даргазы, ийиш разрядте шыдыраачы. Район маргалдааларында ол көскү черри ээлеп келген. ЧУРУКТА: кезер эмчи М. Санаа. Фотозу А. ДЕМБРЕЛЬДИН.

ЧӨПТҮГ НЕГЕЛЕДЕ

Уагү-Хеминд Ак-Турут суурга дорт чыл мурунда чала чунар-бажык ажылаада кирген турган. Баштайгы чыдаа суурнуң чоңу унут өөрүшүнү алдердин, ону кылган тудукчуларга байыр даа чөдирин турган дөр чынар. Бир өвөс ажыктың шынарине чогуур өйүңде кичиней салган, удурутканы экижикте болза ол чунар-бажык доран септелсе негеттинес ийиш. Даштыкы хөвир чараш, ниш чылым, шөвөргил болза даа ийиңи чымында ол чунар-бажык ажылаадастан. Чачан анаа турар, а күзүң сеп...

№ 1 АГИТКВАТИРА

«Адан-Мадыр» совхозтун төү — Ак-Даш суурун Ленин кудумчалдан келген кижини денкисери шөвөгүн, доландыр тарымак иштарткы, даштын маңгындыр чугайлаан каан бажынын эсерин квар. Оң кудумчука хананында № 1 агиткватирин дөш кижиз кирпикерлерин дөш кижиз үлөшөлү алган. А бо декабрда юбилейте турсаактаан содун келсе бөлдүр. Өнө-дө эки акылдар оларды көрдүгүн чорду. Моон-даа соңгар, Култура бажынык негелдин 3 шаптан эгелден, суурун чоңун содуну дөт хаара тыртан-ла өңкө: анык-бүрү шымдырап, ишкери, кызык, бажырд дөш ойналар үргүчү болуп турар. Оң улаштыр кино, азы дөңкү, беседа... Оларын кытыгымы: «Чалгас-даа кезежө халас ортөтөш». Култура одааның ажылы...

ЧАРЛАЛ

Дүлөй болган үнү чок уругларын республика шкодазынга ада-не хуралы 1972 чылдын декабрь 28-те хундүктүң 3 шакта болур. Ада-нелер болган төрөдериниң ол хуралга келирин чаалап тур. ШКОЛАНЫҢ ДИРЕКЦИЯЗЫ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ ДЕКАБРЬ 17-ДЕ МОСКВАДАН 12:00 — Дамчылгалар программа. 12:05 — Медкөпөр. 12:10 — Школаджылар. «Будильник». 12:40 — «Кадры» тележурналы. 12:50 — «Кадры» тележурналы. 13:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 13:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 14:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 14:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 15:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 15:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 16:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 16:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 17:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 17:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 18:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 18:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 19:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 19:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 20:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 20:40 — «Өңүктөр» тележурналы. 21:10 — «Өңүктөр» тележурналы. 21:40 — «Өңүктөр» тележурналы.

Агаар * Вөтүн республикага будугал, адыр хар чабас, барымын чүк улаанышкыннык кошкак хат болур. Агаарын температураы: дүне дагы районнарга 28 — 33, арктанарында 36—41 градус соок болур. Хундү дагы чөдөргө 13—18, арктанарында 23—28 градус соор. Кызылга будугал, адыр. Барымын чүк улаанышкыннык кошкак хат болур. Агаарын температураы: дүне 36—38, хундү 26—28 градус соор. Меззиниң техникисиптин Ф. КОНДРАШОВА дамыткан.

КИНО ДЕКАБРЬ 17-ДЕ «НАВЫРАЛ»: «Манат тур бис, оол» 13:30, 15:15, 17:00, 18:45, 21:00. «Келер үе дагылында сактымышкынар» 10:00, 11:15 шаптарда. «КАА-ХЕМ»: «Өт, суг болган чөтөсө Кошайлар» 11:30, 13:15, «Дөшөлдө карап турар» 15:00, 16:30, 18:40, 20:30 шаптарда. «ВОСТОК»: Киночымын 11:30, «Отту чагырамы (1-чи, 2-чи кезектери)» 17:30, «Икор батальон» 13:00, 15:45, 20:30 шаптарда. «ПИОНЕР»: Мультичынды 9:00, 12:20, «Зов» 10:30, 14:00, «Ходарынын чымын» 16:30, 18:50, 20:40 шаптарда. КОМПЛЕКСИНДҸ ЭКСПЕДИЦИЯНЫҢ КУЛЬТУРА БАЖЫНЫ: «Буабачуу өрлөтүлү» 15:00, «Дөшөлдө карап турар» 18:30, 20:30 шаптарда. «СОБЕТ ТЫВАНЫҢ 40 ЧЫЛЫ» КУЛЬТУРА БАЖЫНЫ: «Икор батальон» 18:00, 20:00 шаптарда. «СОВЕТ ТЫВАНЫҢ 40 ЧЫЛЫ» КУЛЬТУРА БАЖЫНЫ: «Довраннның ужурадары» 18:00, 20:00 шаптарда. РЕДАКТОР В. С. ШАРВАВИ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ Кызыл, Шөгинки Кравченко кудумчуу бажын № 3. ТЕЛЕФОНЫ: Редакторун 21 63, редакторун ораалкыларын 35 21, пропаганданы 23-54, харысалагы секретарын 23-35, парижки амылаа калканын 37-13, култура калканын 23-54, кезежө амылаа-агый калканын 21-47, үлетпур калканын 22-64, чага калканын 41-27, информатия база совет тургузуу калканын 20-60, булгааларын 31-75, корректорларын 27-41. Солун келбей барыла 32-75, телефонче болгар. Тыва АССР-инд Министрлер Чөвүделениң чанында Тываның ном үндүрер черинде республика типографиязы (Кызыл, Шөгинки Кравченко кудумчуу 1). ТС — 01139